

- б) Вправа «Шкала успіху»: «Супер: мені було все зрозуміло!», «Так собі: деякі моменти були незрозумілі», «Не так, як слід: більше незрозумілого, аніж зрозумілого», «Кепсько: зовсім не зрозуміло», «Зле: мені потрібна допомога».

В умовах війни під час дистанційного навчання пріоритетом для вчителів має бути створення комфортної, довірливої атмосфери на уроці. Цьому сприятимуть прийоми договору з аудиторією, звернення за порадою, формування почуття «ми», спільного планування навчання (відбір змісту, форм та методів навчання, контролю), що в результаті мотивуватиме учнів до навчальної діяльності, створюватиме позитивне середовище довіри та відкритості.

Список використаних джерел:

1. Криголами : практ. посіб. / уклад. О. Борзик ; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2019. – 118 с.
2. Молчанюк О., Борзик О. Упровадження криголамів в освітній процес педагогічних закладів фахової передвищої та вищої освіти за умов дистанційного навчання. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/3017/1/Borzyk_tz_29.pdf (дата звернення 02.11.2024).
3. Панченко В. Соціально-емоційне навчання як сучасна педагогічна парадигма у вищій освіті. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/65/part_2/19.pdf (дата звернення 02.11.2024).

УДОСКОНАЛЕННЯ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ: ВИМОГИ, ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Серебрянська Ірина,
доктор філологічних наук, професор
кафедри прикладної лінгвістики,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя,
Серебрянський Андрій,
старший помічник начальника відділу
забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти
Військового інституту Київського національного
університету імені Тараса Шевченка*

Проблема вдосконалення мовної підготовки у Збройних Силах України останнім часом набуває особливої актуальності. Ідеться передусім про рівень володіння військовослужбовців іноземними мовами, що є «важливим фактором

реформування та розвитку Збройних сил України, впровадження євроатлантичних стандартів досягнення взаємосумісності зі збройними силами країн-членів і партнерів НАТО, участі в багатонаціональних операціях, навчаннях, інших заходах міжнародного оборонного співробітництва» [1]. В умовах повномасштабної збройної агресії РФ проти України посилення мовних спроможностей наших військовослужбовців – це великою мірою зміцнення обороноздатності держави.

З метою вдосконалення мовної підготовки в ЗС України, визначення шляхів підвищення її ефективності та чіткого переліку необхідних заходів зі створення безперервної системи розвитку іншомовної компетентності військовослужбовців ЗС України під час їхньої службової діяльності (роботи) розроблено «Дорожню карту вдосконалення мовної підготовки у Збройних Силах України (на 2021-2025 роки)» (далі – Дорожня карта) [2], яка є керівним документом для всіх військових закладів вищої освіти України і яку активно впроваджують в одному з провідних ВВНЗ країни – Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – ВІКНУ).

У контексті удосконалення якості освіти та підготовки висококваліфікованих фахівців ВІКНУ узяв курс на створення сучасної моделі військової освіти, сумісної з країнами НАТО, активно долучаючись до програми “Defence Education Enhancement Program” [3], яка потужним інструментом підвищення сумісності української освіти з НАТО, зокрема в питаннях мовної підготовки.

Метою наукової розвідки є проаналізувати й узагальнити досвід ВІКНУ з виконання завдань та заходів, передбачених Дорожньою картою, та визначити найближчі перспективи.

Питання якості мовної підготовки у ВІКНУ розглядають у контексті системи забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти як одне з найбільш пріоритетних. На сьогодні мовну підготовку військових фахівців реалізують за трьома основними напрямками, окресленими Дорожньою картою: 1) викладання навчальних дисциплін англійською мовою; 2) рівень володіння англійською мовою професорсько-викладацьким складом та вдосконалення його мовної підготовки; 3) тестування випускників Військового інституту з рівня знань іноземної мови.

Розгляньмо детально основні досягнення та виклики, які постали перед науково-викладацьким складом та здобувачами вищої освіти на шляху до виконання окреслених завдань.

1. Викладання навчальних дисциплін англійською мовою.

Відповідно до п. 5 Дорожньої карти передбачено «виконання завдання щодо організації викладання частини навчальних дисциплін на випускових курсах іноземною мовою: до 2024 року не менше 10% (за кожною навчальною дисципліною); з 2024 року – не менше 20% (за кожною навчальною дисципліною)» [2]. Протягом 2023-2024 навчального року констатуємо значний прогрес у викладанні англійською мовою у ВІКНУ: у другому півріччі значно збільшено кількість англійськомовних дисциплін, окремих тем та модулів. Зокрема іноземною мовою наразі викладають як фахові, так і загальні навчальні

курси: “Право збройних конфліктів” (“The Law of Armed Conflicts”), “Цивільно-військове співробітництво” (“Civil and Military Cooperation”), “Психологія професійного самовдосконалення військового психолога” (“Psychology of Professional Self-improvement of a Military Psychologist”), “Клінічна психодіагностика” (“Clinical Psychodiagnosis”), “Військова педагогіка та психологія (включаючи лідерство)” (“Military Pedagogy and Psychology (including Leadership)”), “Стратегічні комунікації сил оборони” (“Strategic Communications of the Defense Forces”), “Воєнно-політична історія України (політологія, психологія, соціальна робота)”, “Інформаційно-пропагандистське забезпечення військ (сил) (політологія)”, “Інформаційно-пропагандистське забезпечення військ (сил) (психологія)”, “Теорія і практика військової журналістики”, “Військова топографія” та ін.

2. Рівень володіння англійською мовою професорсько-викладацьким складом та вдосконалення його мовної підготовки.

З метою підвищення рівня володіння англійською мовою та якісного забезпечення навчального процесу для науково-педагогічних працівників у ВІКНУ постійно організовують різнорівневі курси. Виявлення мовленнєвого рівня й потреби його підвищення забезпечують шляхом мовного тестування. Відповідно, на базі інституту було засновано Центр мовної підготовки та лінгвістичного забезпечення військ (сил) в якому діють курси інтенсивної мовної підготовки (СМР). До того ж курси поглибленого вивчення англійської мови реалізує Лінгвістичне науково-дослідне управління Науково-дослідного центру Військового інституту.

Удосконалення мовної підготовки НПП відбувається також шляхом проходження відповідної підготовки у вищих навчальних закладах країн-партнерів за програмою DEEP (Болгарія, Республіка Словенія, Республіка Франція).

3. Тестування випускників з рівня знань іноземної мови.

Дорожньою картою встановлено вимоги до рівня володіння іноземною мовою після закінчення навчання: до 2024 року – щонайменше СМП 1; з 2024 до 2025 року – щонайменше СМП 1+; з 2025 року – щонайменше СМП 2 [2]. З метою виявлення стану мовленнєвої підготовки випускників у ВІКНУ систематично проводять їх тестування з відповідним аналізом результатів, що стає підставою для прийняття управлінських рішень.

Пошуки можливих шляхів удосконалення рівня володіння іноземною мовою у ВІКНУ з орієнтацією на перспективу тривають. Серед них – підвищення вимог до вступного випробування з іноземної мови для вступників зі спеціальності 035 Філологія (до 100% підтвердження рівня володіння іноземною мовою не нижче СМП 2 або надання міжнародного сертифікату B2 та вище), запровадження обов’язкового тестування випускників за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для визначення ступеня володіння іноземною мовою на рівні СМП 2 перед підсумковою атестацією з подальшим встановленням терміну повторного тестування тих, хто не зміг підтвердити рівень СМП 2; залучення більшої кількості НПП до проходження чотиримісячного курсу вивчення іноземної мови в Центрі інтенсивної мовної

підготовки з відривом від виконання обов'язків за посадою; періодичне залучення НПП до інтенсивного місячного курсу вивчення іноземної мови з відривом від виконання обов'язків за посадою; введення обов'язкового факультативу з додаткового вивчення англійської мови курсантами всіх курсів за рахунок самостійної підготовки з поступовим досягненням мовленнєвого рівня СМП 2; впровадження практики розроблення та захисту кваліфікаційних робіт курсантів англійською мовою під керівництвом НПП зі знанням англійської мови тощо.

Розглядають питання технічного підсилення мовної підготовки майбутніх офіцерів, зокрема придбання мобільного блок-модуля на 100 кв м та облаштування цифрової лінгафонної лабораторії на 20 робочих місць, мобільного блоку-модуля на 75 кв м та цифрової лінгафонної лабораторії на 15 робочих місць тощо.

Завдання забезпечення постійного моніторингу якості мовної підготовки особового складу покладено на відділ забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти ВІКНУ, який наразі організовує заходи із забезпечення активного використання дистанційного навчання як ресурсу з удосконалення рівня володіння іноземною мовою під час службової діяльності військових, що забезпечить принцип безперервності підтримання іншомовної компетентності.

Список використаних джерел:

1. Основні засади мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України. 08.08.2019. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://nuou.org.ua/assets/documents/osn-zas-mp.pdf>.
2. Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки у Збройних Силах України (на 2021-2025 роки). https://www.mil.gov.ua/content/education/doroznya_karta_2021.pdf.
3. Програма, НАТО. Defence Education Enhancement Program (Удосконалення військової освіти). <http://nuou.org.ua/osvita/osvitni-proeNty/nato-deep/132-nato-deep.html>.

ВАРІАНТИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ПООБРАЗНОГО АНАЛІЗУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ У ЗЗСО ТА ЗВО

*Надія Тендітна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української мови та літератури,
Донбаський державний педагогічний університет
E-mail: tenditna2017@ukr.net*

Найулюбленіший аналіз художнього твору у ЗЗСО та ЗВО – пообразний. Проте почасти він зводиться до характеристики героїв у форматі літературного паспорта. Сучасні методисти пропонують чимало цікавих завдань, які